

Nerocina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
instate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Rosevelto korak

Proti koncu preteklega tedna so Združene države severne Amerike sporočile Evropi presenetljivo novico, da odpotujejo kot osebna odposlanca predsednika Roosevelta na daljši obisk v stari svet podtajnik Sumner Welles in Miron Taylor. Med tem ko bo slednji ostal pri Vatikanu, da vzdržuje neposredne stike med papežem Pijem XII. in predsednikom Rooseveltom, bo prvi obiskal po vrsti italijansko, nemško, francosko in angleško vladno, kjer se bo zanimal za to, ali in v koliko so omenjene države razpoložene, da bi prej ali slej sklenile mir, oziroma bi ga pomagale skleniti; drugič pa bo skušal izvedeti pogoje, ki jih posamezne velesile postavljajo za to, da odložijo orožje. Posredno pa bo Sumner Welles skušal priti v stik tudi z drugimi nevtralnimi državami Evrope in pri njih sprožiti misel o bolj strnjem sodelovanju vseh pri pripravih za obnovo mednarodnega življenja, ki bo postala neizbežna po zaključku vojne.

Predsednik Roosevelt je sicer izredno ponudil, da naloga njegovih odposlancev ni ta, da bi kjerkoli že posredovala naravnost za mir ali komurkoli predložila kakšne tozadevne načrte, ampak gre njemu samo zato, da poizve kakšno mnenje vlada v Evropi glede pomirjenja vojskujočih se držav pa vsega močno vzburkega sveta sploh, in ali bi se bilo mogoče pogovarjati že sedaj o tistih zadevah, ki jih je potreba razjasniti in pripravi, preden bi bilo mogoče konkretno govoriti o trajnem in poštenem miru. O svojem vatikanskem odposlancu pa je predsednik dejal, da je za Ameriko samo po sebi razumljivo, da ima pri papežu svojega zastopnika, ker je pač vrhovni poglavar katoliške cerkve eden najbolj močnih činiteljev, ki bi mogel v pripravih trenutkih priti na pomoč Združenim državam Amerike, da po skupnem navedu izposluje mir, ki bi zajamčil novi red v smislu krščanske pravičnosti in spoštovanja krščanskih načel o dostojnem sožitju narodov. Na vsak način bo delo obeh poslancev velike važnosti za Združene države, kateri bosta mogli dati točne informacije o dejanskem položaju v Evropi.

Evropa je takó postavljena pred politični dogodek, ki mu ni mogoče odrekati velikega pomena, čeprav ne gre za kakšno neposredno mirovno posredovanje. Amerika je ostala izven evropske vojne burje in njena trdna želja je, da tako tudi ostane. Toda vloga, ki jo ima kot največja gospodarska sila na svetu, ji narekuje dolžnost, da ne pusti, da bi dogodki, ki morajo porušiti do tal svetovno gospodarsko skupnost in s tem tudi vezi, ki sploh družijo omikane narode, šli kar mimo nje, ne da bi se ozirali na njo ali pa ona na nje, ko pa tudi njeno življenje globoko prizadevajo. Kako bi se mogle Združene države severne Amerike zadovoljiti z vlogo neprizadetega opazovalca, kadar se bo po vojni sklepal mir, ki bo morda za dolgo dobo določil usodo sveta, v katerem Amerika tako v gospodarskem, kakor tudi v političnem in kulturnem pogledu zavzema tako važno mesto? Ni pretirano mnenje tistih državnikov, ki so rekli, da bo ameriška vlada ob sklepanju o novem redu v Evropi izpregovorila najbolj važno besedo. Ako bi bila Amerika po kakšnih, danes še neznanih vzrokih prisiljena, pridružiti se kakšnemu vojnemu taboru kot vojskujoča se stranka, je nedvomno, da bo vloga ameriškega predsednika pri sklepanju miru še večja, kakor je bila leta 1919 vloga Wilsona, ako bi pa ostala nevtralna vse skozi do trenutka, ko bo vojni požar ugasnil, bo vloga ameriškega predsednika in njegove vlade še neprimerno večja in bo njen glas pri zaključnem obračunu sploh odločilen. Zato hočejo Združene države severne Amerike že sedaj v Evropi zasedati tiste politične postojanke, ki so ji za uveljavljanje njenega stališča potrebne, kadar bo prišel tisti trenutek, ko bo treba Evropi dati nov gospodarski obraz in drugo bolj trajno politično obliko po načelih, ki so Ameriko, kakor vemo, dosledno vodila, odkar ta največja demokracija sveta obstoja.

Rooseveltova odločitve je seveda napravila po vsem svetu globok vtis. Vojskujoče se države obeh taborov imajo vse, čeprav ne iz istih nagibov, tako veliko spoštovanje do Amerike, da neka izjava, ki opozarja na to, da ameriška želja po miru ne bo mogla preduhati vojnih oziroma mirovnih ciljev obeh zapadnih demokratičnih velesil, ne pomeni pač ničesar drugega kakor poudarek, da se mora tudi Amerika ozirati na tiste ideje in nagibe, ki so bile vzrok, da se je vojna začela; da pa bo Amerika imela veliko besedo pri tem, kako se bo oblikoval novi svet, da bo mir kolikor mogoče bolj pravičen in trajen, tega se pač zaveda vsakdo.

Nemško časopisje molči, kar pa seveda tudi ne pomeni, da se iniciativa Amerike ne bi pravilno cenila kot globokosežen dogodek. Za enkrat je bil korak predsednika Roosevelta z največjim uvaževanjem sprejet v Italiji, ki jo bo Welles prvo obiskal. V Rimu poudarjajo ob tej priliki, da so bili o Rooseveltovi nameri obveščeni že v naprej in da se stališče obeh držav, ki hočeata mir na podlagi pravice, popolnoma strinja. Zaradi tega bo seveda Italija Rooseveltova prizadevanja podpirala z vso močjo, in da mir na podlagi pravice za Italijo pomeni predvsem uresničenje njenih znanih zahtev, je menda vsem znano. Na vsak način bo podpora največje nevojnujoče se države v Evropi za Ameriko pomenila veliko. Jasno pa je tudi, da ima Amerika za seboj vse druge nevtralne države v Evropi, ki si ničesar ne želijo bolj, kakor da se vojna konča in da se ustanovi mir, ki bi jamčil vsem narodom, da žive neodvisno svobodno življenje v taki politični in gospodarski skupnosti, ki vsakemu omogočuje dostojno življenje in napredek.

Edina država, ki je odposlanec predsednika Roosevelta ne bo obiskal, je Sovjetska Rusija. Eni razlagajo to tako, da hoče Roosevelt Sovjetski sploh prezreti kot kakšen činitelj pri reševanju evropskih sporov in vprašanj, dočim drugi menijo, da predsednik Roosevelt ni hotel pokazati, kakšno stališče Amerika zavzema nasproti sedanjemu finko-sovjetskemu sporu (oficijelno namreč). Nekaj odpora proti Rooseveltovemu koraku je med njegovimi politič-

Dvanajst sovjetskih divizij napada Mannerheimovo črto

Sovjeti poročajo, da je črta prebita, toda Finci in nevtralcii zanikajo sovjetsko samohvalo

»Krasnaja zvezda« svari rdečo vojsko pred pretiranimi upi

London, 12. febr. AA. Reuter: Poročila sovjetskega poveljstva trdijo, da so sovjetske čete dosegle nadaljnji uspeh v veliki ofenzivi proti Mannerheimovi črti.

Tuji vojni strokovnjaki menijo, da je bil ta uspeh dosežen za ceno izgub 9.000 vojakov in 100 tankov v 12 dneh. Sovjetska poročila trdijo, da so bile finske čete potisnjene v Karelijski ožini nazaj po močnem topniškem dvoboju in po borbi pehotnih enot. Poročilo trdi dalje, da so prednji sovjetski oddelki zavzeli 16 obrambnih utrdb, med njimi osem jeklenih topniških utrdb. Borbe pri Summi še vedno trajajo na fronti, dolgi 12 km. Na sovjetski strani se udeležuje teh borb več tisoč vojakov z velikim številom strojníc. Finske izgube med branilci Mannerheimove črte znašajo več kot tisoč vojakov.

Finsko poročilo trdi, da sta bili v soboto ob sovjetskem napadu iz zraka zbiti dve sovjetski letali. Viipuri je bil ponovno bombardiran in je hudo poškodovan. Nadalje javljajo finska poročila, da se je finskim četam posrečilo uničiti sovjetski oddelk 70 motociklov, ki je privozil po ledu v severovzhodnem delu Ladoškega jezera. Ta oddelk je pripadal 18. sovjetski diviziji.

Na severnem bojišču pa pada že nekaj dni eneg in zaradi tega tam ni večjih operacij. »News Chronicle« pa poroča, da bo v kratkem odpotovalo iz Anglije na Finsko 200 britanskih prostovoljcev, t. j. prvi del od 5.000 mož, ki so se prostovoljno prijavili za finko vojsko.

Sovjetsko poročilo

Moskva, 12. febr. AA. Havas: Sporočilo vrhovnega poveljstva leningrajskega vojnega okrožja od 11. februarja se glasi:

Ogledniška delavnost. Tu pa tam topniško streljanje. Severno od Ladoškega jezera je bilo nekaj prask med pehotnimi oddelki. Na Karelijski ožini se je razvil topniški dvoboj. Prav tako je prišlo do spopada pehotnih oddelkov. Sovražnik je bil povsod potisnjen. Sovjetske predhodnice so zavzele 16 obrambnih utrdb, opremljenih s topništvom, od katerih je osem utrdb popolnoma betoniranih. Sovjetsko vojno letalstvo je izvedlo več ogledniških poletov in bombardiranj.

Angleški Reuterjev poročevalec o bojih

Uspeh sovjetskih čet, ki so zavzele en del Mannerheimove črte, taktično ni nič važen. Borbe na tem odseku še vedno na vsem bojišču trajajo. V soboto in nedeljo so bili najhušji boji pri Summi, Penusjerviju, Hojhenajerviju in Guonsiju v Karelijski ožini. Sedaj teko bitke posebno zahodno od Tajpale, toda sovjetskim četam se ni posrečilo prodreti globlje od prvih postojank Mannerheimove črte, katere so na tem mestu zavzele.

Promet med Leningradom in Karelijsko ožino je v veliki meri otežkočen zaradi tega, ker prevladujejo finska letala nad vsemi prometnimi zvezami. Finci napadajo zlasti vse tri železniške proge v teh krajih. Na odseku pri Summi dovažajo zlasti hrano in municijo. Zaradi napada finskih letalskih sil pa imajo dovozi veliko zamud. Glavna borba se vodi med topništvom. Tuji strokovnjaki trdijo, da so Sovjeti pretrpeli hude izgube. Poveljnik 11. sovjetske divizije polkovnik Borisov je padel v borbah pri Pitkarante.

Francoski poročevalec:

Sovjeti hočejo za vsako ceno doseči uspeh do 23. februarja — obletnice ustanovitve rdeče vojske

Helsinki, 12. febr. t. Havas: Sovjetsko poveljstvo je zbralo velikanske sile v Karelijski ožini proti Mannerheimovi črti. Posebno srditi in vztrajni so sunki pri Summi in Taipala, kjer sledi napad napadu brez oddiha, med tem ko sovjetsko letalstvo bombardira finske zaletje. Sovjeti hočejo očitno za vsako ceno izsiliti končno odločitev na finski fronti do 23. febr., ko rdeča armada slavi obletnico svoje ustanovitve. Finci so do 11. februarja popolnito držali še vse postojanke. O položaju današnjega dne pa še ni uradnih finskih poročil.

Iz dobro poučenih vojaških krogov izhaja, da napada v Karelijski ožini 7. sovjetska armada, ki ji še vedno poveljuje general Merežkov. Ta armada je sestavljena iz 3 armadnih zborov, ki imajo skupaj 12 divizij (sovjetska divizija ima 18.000 mož, torej znaša skupna moč te armade okrog 200.000 mož), 4 brigad težkih tankov in treh zborov srednjevelikih tankov (skupno 1000 tankov). Topništvo je dobro zasedeno in so našli najmanj 18 topov kalibra 24 in 3 velike pomorske topove, ki jih prevažajo po železniškem tiru. Sovjetskim četam nasproti stojijo sorazmerno slabe finske čete, ki zaradi svoje številne slabosti niso mogle začeti ofenzive, marveč se omejujejo na obrambo betoniranih postojank Mannerheimove

nimi nasprotniki v Ameriki sami, češ da bi se Združene države Amerike sploh ne smele vmešavati v evropske zadeve. To stališče pa seveda na svetovnem pozorišču ne prihaja v poštev. Končno sodbo o poslanstvu Wellesa in Taylora pa bo mogoče izreči šele, ko se bo izvedelo, o čem je obravnaval z vladami evropskih držav in kakšno stališče bodo le-te nasproti ameriški inicijativi končno zavzele.

črte. Finska armada je številčno tudi preslaba, da bi mogli Finci na kakšnem drugem bojišču začeti z razbremenilno ofenzivo.

Sovjetske baterije so včeraj iz Kronstadta obstreljevale Viipuri in razdejale elektrarno. Tudi bombniki so metali bombe na Viipuri, ki se počasi spreminja v kup razvalin.

Helsinki, 12. febr. t. Reuter. Poročilo finskega generalnega štaba dne 12. febr. pravi:

Sovjetski napadi v Karelijski ožini trajajo dalje z vedno bolj naraščajočo silo. Današnji napad pri Summi je bil hušji od prejšnjih. Sovjetske izgube so zelo hude in jih računajo na 1000 mrtvih. Finci so na vseh frontah uničili 73 tankov.

Finsko uradno poročilo pristavlja, da so sovjetske trditve, da so Sovjeti zasedli nekaj postojank Mannerheimovih utrdb, popolnoma neresnične.

... do konca aprila

London, 12. febr. b. »Daily Mail« poroča iz Stockholma, da je Stalin začetek aprila označil kot zadnji rok, ki mora prinesiti očitno zmago Sovjetske Rusije na Finskem. Stalin polaga veliko upanje v generala Šipisnilova, ki je prevzel vodstvo operacij na Finskem.

Pomoč Fincem:

Angleški list napoveduje, da se bo glavno bojišče med Anglijo, Francijo in Nemčijo kmalu preneslo — na Finsko

Pariz, 12. febr. t. Havas. 150 Madžarov je danes odpotovalo iz Le Havre na Finsko, kjer bodo kot prostovoljci vstopili v finsko armado. Na poučenih mestih pravijo, da to ni edini oddelk Madžarov, ki je odšel na Finsko, marveč da jih je že mnogo, ki se borijo v finskih vrstah in da jih bo še mnogo, ki bodo sledili.

London, 12. febr. t. »Yorkshire Post« piše, da se hitro zbira armada prostovoljcev, ki bo v kratkem odrinila na Finsko. Brez ozira na Poljake, ki jih ima poljsko vrhovno poveljstvo namen poslati na finska bojišča, bodo iz različnih narodnosti zbrali armado 50.000 prostovoljcev, ki bodo konec aprila že izvežbani in verjetno že na finskih bojiščih.

Vojaški sotrudnik tega lista — ki je glasilo

Na zahodnih frontah

Na morju

Kopenhagen, 12. febr. b. Neki višji nemški uradnik v Berlinu je dal sredi izjavo, da se ima vse Severno morje smatrati za vojno področje, ki je nevarna cona za plovbo nevtralnega brodograja. Nemčija sme brez opomina torpedirati vsako nevtralno ladjo, ki bi plula brez luči, odnosno če bi plula v krivi črti ali pa v sovražnem spremstvu. Plovba nevtralnih ladij pomenja neposredno pomoč sovražniku ter bo nemška mornarica proti temu najstrožje postopala.

London, 12. febr. AA. Stefani: Iz Sofije poročajo, da je prišlo na angleški tovarni ladji »Tinternabele« med plovbo do eksplozije bomb. Ladja je odplula iz pristanišča Burgasa s tovorom žita. Preiskava je ugotovila, da je bila bomba položena v ladjo med nakladanjem žita v pristanišču. Po vsem se zdi, da gre za zabotožo, ki so jo organizirali komunisti.

Bruselj, 12. febr. t. Reuter: Belgijska »ladja« »Flandere« (5827 ton) se je pri izhodu iz pristanišča zaletela v neko tujo desedaj še nepoznano ladjo. Obe ladji sta tako rekoč zlezli druga v drugo. Upajo, da se ladji ne bosta potopili.

London, 12. febr. t. Reuter: Admiraliteta javlja, da je sovražnik potopil dva bojna čolna, »Robert Brown«, ki je bil pod poveljstvom poročnika Clarka, in »Fort Royale«, ki je bil pod poveljstvom kapetana Kinga. Uničila so ju nemška bombna letala. Posadka, ki je štela 18 mož, je utonila.

Amsterdam, 12. febr. t. Reuter: Nizozemski parnik »Burgordijk« (6853 ton) je bil na potu iz Nizozemske v Ameriko pri Bishoprooku od nemške podmornice ustavljen, preiskan in nato potopljen. Posadka je rešena.

Na suhem

Berlin, 12. febr. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo sporoča: Na bojišču je dan potekel mirno. Kljub slabemu vremenu je nemško letalstvo letela nad Veliko Britanijo. Ena angleška patrolna ladja je bila potopljena. Vsa nemška letala so se vrnila na oporišča.

Pariz, 12. febr. AA. Havas: Poročilo vrhovnega poveljstva 12. februarja zjutraj pravi: Sovražni napad na naše predstraže je bil odbit. Včeraj je bilo nekaj topniškega streljanja. Francosko poročilo vrhovnega generalnega štaba pravi, da na zahodu ni bilo nič novega. Mraz je ustavil vse vojaške operacije.

Havasovo poročilo v Parizu pravi, da je spet čutili delovanje nemške propagande, ki razširja razburljiva poročila o zbiranju nemških čet na belgijski meji. Tako se je zadnje

bivšega zunanjega ministra Edena — pravi, da bodo ukrepi, ki jih zavezniki, to sta Anglija in Francija, pripravljajo za pomoč Fincem, Sovjetsko Rusijo in Nemčijo prisilili, da bosta med seboj sklenili vojaško zvezo. Kakor hitro bo to doseženo,

se bo glavna pozornica bojev iz zahoda preselila takoj na evropski vzhod in se bodo na finkem bojišču prvič pomerile nasprotujoče si velesile. List dodaja, da bo s tem seveda tudi takoj odprto vprašanje, kakšno stališče bodo zavzele skandinavske države Švedska in Norveška, kakor tudi to, če ne bi kazalo dati armadi generala Weyganda, ki sedaj čaka v Siriji, kakšne naloge v območju Črnega morja.

„Krasnaja Zvezda“ svari

Moskva, 12. febr. t. Reuter. Glasilo sovjetske armade »Krasnaja zvezda« objavlja članek o borbah na Finskem, kjer pravi, da se Finci borijo z največjo hrabrostjo. Borijo se do zadnje krogle. Sovjeti ne ujamajo nobenih ujetnikov, ker se Fince enostavno ne vda, marveč se bori do zadnjega. Sovjetski list svari rdeče vojake, naj si nikar ne predstavljajo, da je zasedba nekaterih prednjih postojank Mannerheimove črte že zmaga nad Finci. Kolikokrat se je že zgodilo, da so Finci nenadno napadli in postojanke spet zavzeli. Spomniti se je treba samo na neko divizijo, pravi moskovski list, ki je zasedla nekaj finskih postojank, pa je bila naenkrat od dveh strani obkoljena in napadena in so morali Sovjeti uporabiti takoj sveže čete, da so rešili vsaj del te divizije, ki bi jo bili Finci sicer popolnoma uničili. Šele kadar bo padla vsa Mannerheimova črta, šele takrat bo za rdečo armado prišel čas, da proslavlja zmago nad sovražnikom.

Švicarski socialisti za Fince

Bern, 12. febr. AA. Havas. Glavni odbor švicarske socialistične stranke se je včeraj zbral v Curihi in je soglasno sprejel tudi sledečo resolucijo: Odbor švicarske socialistične stranke obsoja sovjetski napad na malo miroljubno in demokratsko državo Finsko. Odbor izraža Fincem svoje simpatije in svoje občudovanje za njihovo junško borbo. Odbor pošilja svoj pozdrav delavskemu in socialističnemu stanu na Finskem, ki predstavlja najboljše zaščito finske neodvisnosti in ljudskih svobod. Odbor želi zmago Finske, ki bo imela velik pomen za življenje in svobodo vseh malih narodov.

Novozelandski so prišli

Kairo, 12. febr. t. Reuter: V Sueški prekop je prišel eden največjih vojaških prevozov, kar jih poznajo zgozovina. Priplul je namreč prevoz novozelandske armade, ki prihaja v Evropo, da se udeleži borbe proti Nemčiji. Števila te armade ne objavljajo. Novozelandski zbor je pod vodstvom generala Fryberga. Minister za domovine Anthony Eden je z letalom odletel v Egipt, da pozdravi Novozelance. Nesel je s seboj posebno kraljevo pozdravno pismo, ki je bilo novozelandskim vojakom prebrano ob prihodu v Sueški prekop.

Del posadke »Graf von Spee« pobegnil v Nemčijo

Montevideo, 12. febr. b. Pod zelo čudnimi okoliščinami je izginilo 11 članov posadke s potopljene nemške vojne ladje »Admiral Graf v. Spee« in oklopne ladje »Takoma«. Domnevajo, da so pobegnili v Nemčijo, in sicer preko Italije. Gre večinoma za častnike in strojne inženirje. Bržkone so pobegnili v Brazilijo in se tam vkrkali na kakšno italijansko ladjo.

Predsednik argentinske republike je sklical danes konferenco, na kateri sta sodelovali tudi notranji in mornariški minister. Na seji so sklepali glede nemških mornarjev s potopljene ladje »Admiral Graf v. Spee«. Navzočnost okrog tisoč mornarjev v Buenos Airesu in njihova pojava v javnosti ni napravila najboljši vtis. Bojijo se tudi, da bodo nemški mornarji zlorabljali dano jim svobodo za propagando v narodno-socialistične namene. Bržkone jih bodo sedaj poslali v skupno taborišče neke zunaj mesta.

Bruselj, 12. febr. AA. Belga: Danes dopoldne je izbruhnila stavka v rudarskem bazenu v Charlesu.

Zagrebska vremenska napoved: Hladneje. Zemunska vremenska napoved: Toplota se bo lahko dvignila, vendar pa bo še precej močen mraz. Prevladovalo bo oblačno in megleno vreme v vsej državi. Na Primorju dež, v notranjosti pa sneg ali pa sodra.

Politični zapiski

Prosvetni minister pri dr. Korošču

Ljubljana, 12. febr. Danes je obiskal prosvetni minister g. Boža Maksimovič g. predsednika senata dr. Antona Korošca v Marijanu in ostal z njim v razgovoru nad eno uro.

40-letnica »Gorenjca«

V soboto je izšla slavnostna številka kranjskega »Gorenjca«, ki je dni obhaja 40 letnico svojega življenja, kar je za kranjski list častljiva starost. »Gorenjec« je bil ustanovljen prav za prav na drugi podlagi, kakor je vse lepo opisano v listu, kjer je g. dekan Škrbec v uvodnem članku popisal ves »Gorenjčev« razvoj od začetka do danes. Veliko slovenske politične in kulturne narodne zgodovine je obdelane v tem in drugih člankih te številke. Zanimivo je, da se je s svojimi spomini oglasil prvi lastnik nekdanjega »Gorenjca« tiskar in g. Lampert, oglasil pa se je tudi prvi urednik lista in voditelj naprednega tabornarstva v preteklosti g. Pirč. Vsi so podali zanimive prispevke o političnem razvijanju pred 40 leti med nami, zlasti pa stopa v ospredje oseba rajnega dekana Antona Koblarja. Krepekemu branilcu slovenskih narodnih in katoliških načel ob tem jubileju iskreno čestitamo.

Hrvaške mladinske organizacije

»Hrvaški Dnevnik« od 11. februarja prinaša zelo zanimive informacije o organiziranju hrvaške mladine. Mladina po mestih in trgih bo do 21. leta organizirana v »Hrvaškem Junaku«. Od g. dr. V. Mačka imenovani predsednik »Hrvaškega Junaka« je narodni zastopnik za Zagreb g. Milutin Majer. Organizacija šteje danes nad 60.000 članov. Po 21. letu bodo organizirani v Seljački oziroma Gradjanski zaščiti. Organizacija hrvaške kmečke mladine bo po odredbi dr. Mačka prepuščena »Seljački Slozici«. Vzroka hrvaške mladine v »Hrv. Junaku« — pravi list — ne bo ne sokolska, ne križarska, temveč hrvaška nacionalna. V tem članku pa sicer ni besede o sokolstvu, kar pomeni, da sokolsko vprašanje za banovino Hrvaško še ni rešeno. Zato tudi delokrog ministristva za telesno vzgojo še doslej ni decentraliziran.

Velikosrbska fronta

Kakor smo že poročali, sta pretekli dni predsednik JNS gospod Peter Zivković in glavni tajnik gospod dr. A. Kramer skušala pridobiti druge srbske stranke za ustanovitve skupne fronte zoper stranke narodnega sporazuma. Zagrebški nedeljski »Jutrnji list« pa pod gornjim naslovom prinaša članek, ki v njem izjavja: »Močno zanimivo bo, če se bo JNS posrežilo ustvariti opozicijski blok iz JNS, demokratske stranke in iz pristašev glavnega odbora radikalne stranke. Ta velikosrbska fronta ne bo nikogar presenetila. Ta fronta bo isto, kar je bilo »jugoslovanstvo« zadnjih 20 let v tej državi. Hotela bo isto, kar so hoteli diktatorji v zadnjih 10 letih. V odnosu do Hrvatov se torej ne bo prav nič spremenilo. Zato tudi na hrvaški strani ni večjega razburjenja niti zaradi pojave in nastopa Srpskega kluba z eminentnimi srbskimi »liberalnimi« prvaki, niti zaradi pojave »Srpskega borca« ali »Srpskega glasa«, niti zaradi nastopa raznih episkopov itd. Prav tako se nihče ne razburja zaradi pojave in obrisov tega velikosrbskega bloka.« — JNS je torej po sodbi Hrvatov nosilka velesrbsstva. Tako smo mi JNS presojali že takrat, ko je ta stranka šla z dr. Mačkom skupaj na volitve.

Zborovanje JRZ v Novem Sadu

V nedeljo je v Novem Sadu zboroval banovinski odbor JRZ za donavsko banovino, kjer je govoril minister inž. Bešlić. Sprejeta je bila nazadnje resolucija, ki »naglašja, da je danes edino močnega in državno neobhodno potrebna politika sporazuma, ki jo izvaja Cvetkovičeva vlada. Ta politika je že doslej dala vidne uspehe ter je samo po sebi priložnost za urejanje državnega in političnega življenja. Zato so izmišljene vse govornice, češ da JRZ zapuša svoj program. JRZ je danes močnejša kakor je bila, in sicer zaradi uspehov, ki jih je dosegla ter zaradi nalog, ki jo še čakajo. Zato nudi svojemu predsedniku Cvetkoviču vso svojo silo in moralno podporo, da bo započelo delo državne preureditve in zbiranja vseh pozitivnih vrednosti, ki služijo državi in narodu, mogoče nadaljevati. Dalje banovinski odbor obsoja vse poskuse od katerekoli strani, da bi se preprečila politika narodnega sporazuma, ki je v korist državi in ljudstvu.

Srbska resolucija v Somboru

V Somboru je v nedeljo 11. t. m. bilo veliko srbsko manifestacijsko zborovanje, ki ga je sklical Srpski klub in na katerem so zborovali in govorili manifestirali za srbstvo Vojvodine. Med resolucijami, ki so bile po govorih sprejete, je naglašeno, da so se Srbi sporazumno z vsemi narodnimi manjšinami in drugimi prebivalci Vojvodine leta 1918. na zgodovinski seji v Novem Sadu sami od sebe izrekli, naj se Vojvodina priključi k Srbiji, češar nima nihče več pravice menjavati. Dalje je rečeno, da so se vojni prostovoljci teh krajev borili za veliki ideal, da bi Vojvodina prišla k Srbiji. Izreka jo v svojih resolucijah, da so za vsakršen pravičen sporazum s Hrvati, ker le sporazum more zagotoviti njihov skupni obstanek. Ugovarjajo pa zoper tiste, ki agitirajo, da bi se Somborska Vojvodina, ki ne pripada Srbiji šele 20 let, marveč je že za Srbijo zgodovinsko važnost, odcepila od Srbije ter priključila k Hrvatski. Vsa srbska društva vseh okrajev somborske Vojvodine soglašajo s to zahtevo.

»Delo« zoper glavni odbor radikalne stranke

Oglasilo ministra dr. Markoviča »Delo« prinaša članek o zbiranju radikalov ter pri tem napada četvorico radikalnih voditeljev v glavnem odboru. Na koncu pa pravi list: »Vkljub vsemu prizadevanju posameznikov, ki ne žele, da bi se radikali združili, ne bo mogoče ustaviti radikalnega gibanja k združitvi radikalnih sil, niti ga ne morejo ustaviti štirje ljudje v imenu firme, katere sploh nimajo. Radikali naj namesto, da bi se umikali nazaj, kakor jim priporočajo iz glavnega odbora, grede rajši naprej s polnim prepričanjem, da je to edina pravila pot za radikalno politiko, ki mora zdaj kakor vedno služiti narodu in državi.«

Nedelja političnih shodov vseh strank

Položaj med posameznimi strankami

JNS želi ustvariti velesrbsko fronto zoper sporazum

Belgrad, 12. febr. m. Kakor vsako dosedanje nedeljo, so tudi včerajšnje izrabile vse politične skupine za zborovanja in shode. Po vsej državi je bilo nešteto zborovanj, na katerih so posamezni govorniki po milili volji razpravljali o vseh perečih dogodkih zadnjega časa. Kakor navadno, se je svobode v polni meri poslužila tudi opozicija ter je organizirala vrsto shodov v državi. Vsi ti shodi so spet nudili pestro sliko najrazličnejših notranjih političnih stremeljenj, katerim je politika narodnega sporazuma na široko odprla pot v svet.

V Belgradu ni bilo toliko shodov. Najvažnejše je zborovanje, ki ga je sklical JRZ na Dušanovcu. Na njem so med drugim govorili bivši minister dr. Branko Miljuš, senator in bivši minister Vojko Cvrkić in bivši minister in sedanji župan belgrajski V. Djurišić in lekarnar Jevremović. Shod je bil zelo dobro obiskan ter je bil poleg sestankov v notranjosti države najboljši odgovor vsem tistim nasprotnikom, ki trdijo, da je v stranki JRZ baje kriza in bi dali vse, samo da bi stranko spravili s sveta, ker jim ovira pot za dosego njihovih osebnih in političnih ciljev. Vsi govorniki so se v glavnem pečali s sporazumom s Hrvati in s politiko narodnega sporazuma. Zborovalci so enodušno odobraval tako politiko. Prvi govornik dr. Miljuš je v zvezi s tem omenjal, da ta politika še ni zaključena ter jo bo treba izvesti do konca in izvršiti preureditev v vseh tistih pokrajinah, ki ne spadajo v področje banovine Hrvaške. Ta preureditev je zadnji sklep glavnega odbora JRZ.

V Novem Sadu je zasedal glavni odbor JRZ za donavsko banovino, o čemer poročamo na drugem mestu.

V Črni gori je imel sestanek bivši minister

Djuro Čejović v Sarajevu pa minister dr. Šefkija Behmen, ki je najprej obiskal reis-ul-ulema dr. Spaha, nato pa je imel daljši razgovor s Halidbegom Hrasnico in drugimi muslimanskimi prvaki.

Razen JRZ so včeraj zborovale tudi druge vladne skupine. HSS je imela shod v Daruvaru, na katerem je govoril glavni tajnik dr. Krmajević. V Bosni je imel več sestankov dr. Čubrilović. Čubrilovića je spremljal zemljoradniški esnator Vojakić, ki je na enem shodu dejal, da volitve prej ne bo, dokler se ne bo ustanovila srbska samoupravna enota. Samostojni demokrati niso imeli večjih sestankov, ker so je njihov predsednik Večeslav Vilder mudil v Belgradu ter imel daljši razgovor s ministrom dr. Budisavljevičem, nato pa z drugimi prvaki SDS. Vilderjev prihod v Blegrad je vsekakor v zvezi z vedno težjim položajem, ki ga ima ta politična skupina med Srbi v banovini Hrvaški in po zatrevanju objektivnih opozicijskih krogov etrahovito izgublja teren. Bivši pristaši so se pričeli v masah opredeljevati za druge močnejše srbske stranke v sedanji vladni kombinaciji. Zato je imel Vilder predvsem sestanke z voditeljem demokratov Milanom Grolom in Vlačićem. Nagovarjal ju je, da bi ublažili demokrati svojo ostro opozicijsko stališče do sporazuma s Hrvati.

Demokrati so bili, kakor navadno, tudi včeraj zelo aktivni ter so na svojih številnih večjih in manjših shodih vedno znova poudarjali odklonilno stališče do sporazuma s Hrvati in potrebo združitve vseh Srbov v enotno fronto, ki naj bi bila dostojen partner hrvaškemu narodnemu pokretu. Posamezni govorniki so svojim zborovalcem pojasnjevali tudi razlog za izključitev dosedanjega člana izvršnega odbora dr. Dragomirja Ikončića iz demokratske stranke. Kakor je že vodstvo demokratske stranke objavilo, je bil dr. Ikončić izključen, ker je rušil disciplino v stranki ter zmanjševal njeno udarno moč vprašanje sporazuma s Hrvati, v čemer je demokratska stranka zavzela znano odklonilno stališče. Demokratska stranka smatra, da morajo v sedanjih trenutkih biti njene vrste strnjene ter stoje na stališču, da so srbski interesi ogroženi. Zato je izrekla tako ostro kazen.

Dr. Ikončić je svojo izključitev v listih pojasnjeval s tem, da zagovarja svoje stališče do sedanjega sporazuma s Hrvati, ki ga v vsem odobrava. Vodstvo DS je prav tako izdalo za svoje organizacije daljše poročilo, v katerem kaže delovanje dr. Ikončića v demokratski stranki, njegova številna polovanja v Kragujevac in razgovore s tam-

kašnjim prvkom demokratske stranke Milanovičem-Bedo, katerega je po izpovedbi dr. Bože Markovića, ki je vodil obširno preiskavo o tem, nagovarjal za svojo akcijo ter mu stavil za zgled vstop v vladno kombinacijo. Ali in kakšne posledice je dr. Ikončić slučaj zapustil v demokratski stranki, je danes še težko reči. Demokratski krogi zatrjujejo, da stranka ne bo trpela prav nobene škode. Nekateri pravijo, da je zaradi svoje odločnosti, s katero je likvidirala ta primer, med opozicijskimi krogi zelo pridobila. Govorijo pa tudi, da ima dr. Ikončić dosti pristašev v svojem okraju ter da si je v stranki sami v teku let pridobil precejšen renome.

Radikalna skupina, ki se zbira okrog svojega glavnega odbora, včeraj večjih zborovanj ni imela. Miša Trifunović se je tudi včeraj mudil v Nišu ter imel več sestankov s prvkom Aco Stanojevičem. Časnikarjem, ki so ga vprašali o zadnjih dogodkih, ki so mu jih sporočili voditelji JNS Jovan Banjanin, dr. Andjelinić in dr. Albert Kramer o skupnem nastopanju vseh opozicijskih skupin proti sedanji vladni narodnega sporazuma, v kateri sta v glavnem zastopana HSS in JRZ in kateri sta zaradi lažje in hitreje izvedbe politike narodnega sporazuma še priključeni SDS, in zemljoradniška stranka, je Miša Trifunović izjavil, da so bili pri njem omenjeni gospodje ter mu izrazili svoje mnenje in želje za tesnejše sodelovanje opozicijskih strank. Kakor smo že poročali, so Jovan Banjanin, dr. Andjelinić in dr. Kramer obiskali tudi prvaka stranke Milana Grola, dr. Markovića in Vlačića ter so tudi njim sporočili te svoje želje.

Dr. Kramer med ustanovniki velesrbske fronte

Kolikor smo mogli izvedeti iz dobro poučenih krogov, JNS predlaga volivno koalicio in skupno akcijo na terenu, ki bi obstala v tem, da bi se v posameznih okrajih postavili za kandidate v prihodnjih državnozbornih volitvah ljudje po dejanski moči koaliranih strank, da bi tako po novem volivnem zakonu omogočili zmago, odnosno večino opozicijskim strankam. Tako sodelovanje JNS z demokrati in člani glavnega odbora radikalne stranke, naj bi bilo odklonilno stališče proti sedanjemu sporazumu s Hrvati. Zato so omenjeni gospodje na vseh mestih tudi poročali o svojih pričelih, ki so jih dobili od svojih zaupnikov iz banovine Hrvaške, ki se pritožujejo proti novemu stanju v banovini Hrvaški in slikajo tamošnje razmere v najtemnejših barvah. Ta korak JNS politično javnost ni presenetil, ker je znano težavno stališče, v katerem se ta politična skupina kot nositeljica prejšnjih avtoritativnih režimov nahaja prav sedaj, ko se naše politično življenje vrača v svoje stare demokratske osnove in ko se ruši na vsej fronti centralizem, katerega glavni zagovornik je prav JNS. Zato pa tudi JNS tudi nikdar neče samostojno nastopiti in pokazati pravo moč med ljudstvom, ker bi se v tem primeru vsa javnost prepričala, da je šel čas neumiljeno preko te umetne politične tvorbe in jo je izbral za vse čase za kako resno politično kombinacijo.

Glavno vlogo v vsej tej akciji igra seveda dr. Kramer. Kakor znano, je na njegov predlog prišlo lanskega leta do volivnega sporazuma med JNS in voditeljem Hrvatov dr. Mačkom, čigar ime, kakor drugih narodnih voditeljev srbskih in slovenskih se pod vladno JNS sploh imenovati ni smelo. JNS je z dr. Kramerjem vred do sedaj požrla vse svoje prejšnje obtožbe, ki jih je stalno dvigala proti dr. Mačku in Hrvatom, samo da bi mogla podaljšati svoje politično življenje. Kakor hitro pa je g. Cvetković napravil sporazum z g. dr. Vl. Mačkom, se je JNS pokazala zopet v svoji stari formi ter je začela povsod med srbskim ljudstvom gonjo proti sporazumu. To pa zopet ni prav nič oviralo dr. Kramerja, da se ne bi ustavil v Zagrebu in pri Vilderju prošil za sprejem pri voditelju Hrvatov dr. Mačku. Časopisje je govorilo tudi, da sta se Vilder in dr. Kramer pogovarjala, kako bi se zopet združili v samostojno demokratsko stranko vsi njeni bivši člani, ki v pretežni večini sestavljajo JNS. Vilder in dr. Kramer sta to zanikala, toda časopisje je na podlagi svojih informacij pisalo dalje, da so se njuni razgovori nadaljevali v tem pravcu. To pa seveda ni prav nič oviralo dr. Kramerja, da kot odločen integritet ne bi iskal stikov z opozicijskimi skupinami,

ki vso svojo trenutno politično akcijo črpajo iz borbe proti tedanjemu sporazumu s Hrvati in ki zbirajo v skupno fronto vse srbske kroge, ki sedanjega sporazuma s Hrvati ne odobravajo. To dela zopet isti dr. Kramer, ki se po Sloveniji prikazuje kot zagovornik sporazuma, hujša ljudi proti dr. Korošču in njegovim sodelavcem, zakaj ne zahtevajo avtonomijo Slovenije z večjo odločnostjo in večjim političnim pritiskom. Isti dr. Kramer še vedno išče slike s SDK ter je povsod drugod, samo v Belgradu ne, kot zagovornik njene politike. Isti dr. Kramer je v Belgradu največji nasprotnik tega sporazuma ter je povsod zagovarjal sodelovanje vseh političnih skupin, ki so odločno proti sedanjemu sporazumu s Hrvati, ki sta ga napravila gg. Cvetković in dr. Maček in po katerem so Hrvatje zopet prišli do svojih pravic, za katere JNS z dr. Kramerjem vred nikdar ni hotela slišati, še manj pa jih dati hrvaškemu ljudstvu. Dr. Kramer je pač ostal stari dr. Kramer. Zopet ga ni prav nič oviralo, da je prav tiste dni, ko je JNS sklenila ponuditi demokratom in radikalnemu glavnemu odboru tesnejše sodelovanje, na podlagi odklonilnega stališča do sporazuma, ki sta ga napravila g. Cvetković in dr. Maček, da je torej prav tiste dni imel daljši razgovor s predsednikom SDS ministrom za socialno politiko Budisavljevičem, ki, kakor je znano, odobrava tedanji sporazum in je kot tak prišel v vladno narodnega sporazuma.

Takih in podobnih skokov dr. Kramerjeve skupine JNS je politična javnost že vajena ter bo z njo obračunala ob prvi priliki, ko bo narodu dana prilika, da bo lahko izrekel svojo sodbo o najnovijem političnem dogodku v državi, ki je samo utrdil temelje države ter bo potem, ko bo v celoti izvršena, v bratski slogi povezal Srbe, Hrvate in Slovence. Zelja in mnenje dr. Kramerja, Banjanina in Andjelinića, da bi med JNS in demokrati ter radikalnim glavnim odborom prišlo do tesnejšega sodelovanja, je v notranjosti države že izzvala prvo reakcijo. Zagrebški politični krogi vidijo v njej poskus ustanovitve velesrbske fronte, proti kateri nastopajo z vso odločnostjo in izjavljajo, da se je niti malo ne bodo ustrašili.

Pa tudi iz Srbije same ne prihajajo v Belgrad za JNS prav nič navdušujoča obvestila. Tako poročajo današnje »Vreme«, ki piše dobesedno: »Po dobjenih informacijah pristaši glavnega odbora narodnoradikalne stranke v Nišu ne pričakujejo možnosti sodelovanja med radikalno stranko in JNS. V vrstah radikalov smatrajo, da JNS kot glavna nositeljica pseudodemokracije iz prejšnjih avtoritativnih režimov nosi velik del odgovornosti za razbijanje radikalnih moči med ljudstvom. Pri tem posebno poudarjajo, da konsolidaciji političnih razmer ne morejo koristiti ničesar tisti elementi, ki so ravno hoteli uničiti politično svobodo. Sicer pa demokrati in radikali trdijo, da je prejšnje volivno sodelovanje z JNS bilo zgolj tehnična značaja. Toda danes, ko je na vrsti uvedba demokracije, smatrajo, da se JNS zaveda težine svojega položaja in se trudi, da bi si podaljšala življenje z novim sodelovanjem z opozicijskimi strankami. Zato pa niti radikali niti demokrati ne želijo stopiti v to kombinacijo z JNS.«

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZI PLANINŠEK

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

objavlja izid žrebanja z dne 12. februarja V. razreda 39. kola.

60.000 din št.	22794, 54670,
50.000 din št.	66586,
40.000 din št.	73190,
30.000 din št.	706, 24709,
20.000 din št.	35249, 52750, 60096,
16.000 din št.	4000, 24094,
12.000 din št.	7278, 68009, 78475, 93755,
10.000 din št.	3745, 14730, 24493, 25552, 50354,
57655, 59127,	63747, 69238, 78171, 81639, 83488,
84081, 97136,	97209,
8.000 din št.	1759, 5843, 5877, 6072, 11081,
14319, 14969,	17972, 20708, 40277, 50713, 51388,
54925, 57482,	62209, 68894, 73967, 91922, 92739,
93512, 98003,	
6.000 din št.	6346, 9639, 18443, 22801, 23448,
36486, 37520,	40304, 41641, 48160, 53458, 60922,
63405, 81351,	82724, 85221, 89090, 95159, 95556,
5.000 din št.	2453, 17397, 20801, 20876, 40500,
45137, 49559,	53828, 55845, 62797, 69006, 64674,
70888, 73275,	77426, 78870, 83056, 88103, 90760,
93277, 93723,	97540,
4.000 din št.	690, 930, 5077, 15506, 16634, 28287,
29190, 30074,	31503, 34946, 35342, 36718, 40063,
43385, 43727,	45247, 46136, 53623, 57154, 75165,
57735, 57985,	63567, 64644, 64673, 65185, 66810,
67312, 68387,	73590, 73554, 75027, 80119, 85505,
85737, 90473,	91847, 93230, 97759, 98313, 98920,
99558,	

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobikov po 1000 din.

Ker so bili dobiki javljeni telefonično, eventualna pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo v torek, 13. februarja. Vsi oni, ki so zadel v kolekturi »Vrelec sreče«, lahko denar takoj dvignejo.

Kupujte srečke drž. razredne loterije v glavni domači kolekturi »VRELEC SREČE«, ker se vam sedaj nudi največja prilika, da v kratkem času zadene kak večji dobiček. Srečke se bodo prodajale, dokler bo trajala zaloga.

Priporočila se vam vsem domači kolektura drž. razredne loterije »VRELEC SREČE« ALOJZI PLANINŠEK, Ljubljana, Beethovnova 14.

Jugoslovansko - bolgarska trgovska zbornica v Belgradu ustanovljena

Belgrad, 11. februarja. Danes je bila v Belgradu ob navzočnosti bolgarskega trgovskega ministra dr. Zagorova ter zastopnikov naše vlade ter gospodarstva ustanovljena jugoslovansko-bolgarska trgovska zbornica. Bolgarski trgovski minister dr. Zagorov s svojo ženo se je ob 8 zjutraj pripeljal v Belgrad, kjer ga je sprejela množica ljudi ter zastopstvo vlade. Ob 10 dopoldne je bilo ustanovno zborovanje, ki se ga je udeležil tudi naš zunanji minister dr. Cincar-Marković. Odposlani so bili brzojavni pozdravi kralju Borisu, kralju Petru in knezu namestniku Pavlu. Prav tako je zborovanje poslalo pozdrave bolgarskemu ministru predsedniku Kjozeivanovu ter našemu predsedniku vlade Cvetkoviču. Po uvodnih besedah našega trgovskega ministra dr. A. V. Andrića je sprejeto, v hvalno pozdravljen, tudi bolgarski trgovski minister dr. Zagorov.

Belgrad, 12. februarja. AA. Pred konec kosila, prirerjenega na čast bolgarske trgovske delegacije v hotelu Srpski kralj, je prispela brzojavka bolgarskega kralja Borisa III., v kateri se zahvaljuje za pozdrave, ki so mu bili poslani z ustanovne skupščine jugoslovansko-bolgarske gospodarske zbornice. Čitanje brzojavke so prisotni pozdravljali z vzklankanjem kralju Borisu. Prečitana je bila tudi brzojavka predsednika bolgarske vlade in zunanje ministra dr. Kjozeivanova.

Belgrad, 12. februarja. AA. Danes ob 13 so priredili trgovsko-industrijska in obrtniška zbornica, glavna zveza kmetijskih združenj in jugoslovansko-bolgarska liga v hotelu pri Srbskem kralju kosilo v čast bolgarske gospodarske delegacije. Poleg bolgarskih gospodarstvenikov in najvidnejših predstavnikov našega gospodarstva so se kosila še udeležili bolgarski minister dr. Zagorov, trgovski minister dr. Andrić, bolgarski poslanik dr. Ivan Popov, novi jugoslovanski poslanik v Sofiji Milanović, župan Vojin Djuričić, pomočnik trgovskega ministra, več članov mestnega sveta, novozvoljeni odbor jugoslovansko-bolgarske zbornice s predsednikom Vladom Iličem, predstavniki Narodne banke, borze, drugih uglednih ustanov in zastopniki tiska. Med kosilom, ki je poteklo v najbolj prijateljskem ozračju, je prvi govoril predsednik jugoslovansko-bolgarske zbornice Vlada

Ilić, ki je poudaril značaj včerajšnjega dela in podčrtal potrebo za čim večjim in bolj tesnim osebnim stikom med obojimi gospodarstveniki. Nato je govoril predstavnik bolgarske zadružne zveze Petkov Kršev, ki je sporočil prišle po zdrave bolgarskega kmetijskega ministra Balabanova, nato pa prepričljivo govoril o smereh, po katerih se mora gibati jugoslovansko-bolgarsko sodelovanje. Predsednik jugoslovansko-bolgarske lige Borivoje Djurić je nato prikazal dosedanje delo ter cilje lige. Predstavnik bolgarskih združenj bank Fedvadžijev je z navdušenim govorom, ki je bil dostikrat prekinjen od burnega odobravanja, je rekel, da meni, da izraz »zblizanje« ni zadosti, če se gre za odnose med Bolgari in Jugoslavlani, ker so si ti sorodni že po sami naravi, po krvi in jeziku. Poudaril je, v kakšni meri more gospodarsko sodelovanje med Jugoslavljo in Bolgarijo pomagati k napredku, sreči in blagostanju obeh narodov. Na splošno željo je povzel besedo tudi profesor dr. Boža Marković, ki je bil eden izmed udeležencev sofijskega sestanka leta 1911, ko je bil ustanovljen bolgarsko-srbski gospodarski odbor, ki je skoro istovetno s cilji novoustanovljene zbornice. Rekel je, da se nada popolnega uspeha začatega dela za sodelovanje gospodarstev obeh držav.

Zastopstvo ljubljanske TOI v Belgradu

Belgrad, 12. febr. AA. Danes dopoldne je trgovski minister dr. Ivan Andrić sprejel delegacijo vseh gospodarskih zbornic, katero je vodil predsednik TOI zbornice v Ljubljani Jelačin Ivan. Delegacija je pozdravila napore vlade in ministra Andrića za ožvilenje našega gospodarstva. Delegacija je izjavila, da gospodarstveniki uvidevajo potrebo gotovih bremen, ki padajo nanje, vendar prosijo ministra, da se zavzame za nekatere davčne olajšave. Minister Andrić je pozorno poslušal predloge delegacije in obljubil svojo podporo. Delegacija je nato obiskala tudi finančnega ministra Suteja.

LJUBLJANA

Zdravstvene ustanove v preteklem letu

Iz letnega poročila mestnega fizika o zdravstvenih razmerah v Ljubljani v letu 1939 posnemamo, da ima Ljubljana vsega skupaj 11 sanatorijev, bolnišnic in zdravstvenih zavodov, v katerih se je preteklo leto zdravilo vsega skupaj 41.508 bolnikov. Število bolnišnic in zdravstvenih zavodov v Ljubljani je odločno prepadljivo, saj so redno skoraj vsi prenatrpani, kljub temu pa je njihov zdravstveni nivo visok.

Po posameznih zavodih povedo statistični podatki naslednje: V obč. državni bolnišnici, ki razpolaga z 949 posteljami, se je lanske leto zdravilo nič manj kakor 34.500 bolnikov. V razmerju med obema številkami je morda najbolj lapidarno postavljena vsa ljubljanska bolniška miselnost. Bolnišnica za ženske bolezni, ki ima 201 posteljo, je lanske leto sprejela 2130 bolnic, v bolnišnici za duševne bolezni, v kateri je 726 postelj, se je lanske leto zdravilo 1471 duševno bolnih. Zavod za zdravstveno zaščito mater in dece ima 50 postelj in v njem se je zdravilo 195 bolnikov. To so državni zdravstveni zavodi. Banovinski inštitut za zdravljenje in raziskavanje raka in drugih novotvorb, ki razpolaga s 30 posteljami, je lanske leto sprejel 831 bolnikov. Mestno zavetišče ima 256 postelj in prav toliko je bilo tudi v njem ljudi. V sanatoriju Leonišče, ki je last usmiljenih sester sv. Vincencija in razpolaga s 27 posteljami, se je lanske leto zdravilo 910 oseb. Sanatorij »Slajmerjev dom«, ki je last Trgovskega bolniškega in podpornega društva, ima zdaj 86 postelj in se je v njem v letu 1939 zdravilo 872 bolnikov. Sanatorij »Emonac«, ki je privatna last dr. Derganca Kazimirja, je s 7 posteljami oskrbel zdravljenje 36 bolnikov. V hiralnici (Zavetišče sv. Jožefa), ki je last Družbe usmiljenih sester in ki razpolaga z 230 posteljami, je lanske leto našlo zavetje 240 oseb. Nezgoda postaja Okrožnega urada, ki ima 19 postelj, pa je zdravila lanske leto 267 bolnikov. Poleg tega je v Ljubljani Dravska stalna vojna bolnišnica, za katero pa manjkajo podatki.

Razen omenjenih zdravstvenih ustanov, ki razpolagajo s posteljami, imamo v Ljubljani še: Mestno šolsko polikliniko, v kateri je bilo leta 1939 opravljenih 5909 zdravniških pregledov, državno šolsko polikliniko, Protituberkulozni dispanzer, socialno-medicinski oddelček Higijenskega zavoda ter dve zasebni ortopedični telodavnici.

Rak-rana Ljubljane in v njo vse Slovenije pa je še naprej mizerija v splošni državni bolnišnici.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otekotom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda mlo deluje in zanesljivo otvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

I 80-letnik svojega rojstva je te dni obhajal g. Franc Kunaver, kurjač mestnega vodovoda v pokoji, v Klečah v krogu svojih sinov in hčera. Jubitant je še dobro ohranjen, le sluh mu je nekoliko odpovedal. Ko je bil star 8 let, so ga dali starši v Ljubljano v šolo, pozneje se je podal k svojemu stricu na Koroško, da bi se ondaj izučil strojarstva, toda so ga uporabljali za vsako drugo delo, le za učenje obrti ne. To fantu ni bilo po volji in se je nekega dne kar po francosko poslovolil od strica v St. Pavlu in pospešil svoje korake čez hribe in doline v domačo vas, kjer je moral trdo delati doma in na polju. Vojake je služil pri 19. lovskem bataljonu v Trstu. Po triletni vojaški službi se je vrnil domov in je nadaljeval kmečko delo, dokler ni nastopil eludžo kurjača pri mestnem vodovodu ter se osamosvojil. S trdom in pridnostjo sta si uredila s pokojno ženo po dolgih letih na področju gozda prijeten dom, na katerem gospodarji sedaj najmlajši sin Ivan v popolno zadovoljnost svojega očeta. Slavljencu naše iskrene čestitke. Bog ga živi še mnogo let!

I Predavanje prof. dr. Blaznika o celih na Slovenskem. V zvezi z našim poročilom o tem predavanju na petekvečer »Prosvetne zveze« v Ljubljani nam poročajo, da bo predavanje izšlo v tisku kot članek v »Zborniku slovenskega obrta«, ki izide v marcu t. l. in ki ga bo izdal Zavod za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI v Ljubljani.

I Razstava olj in plastik inž. arch. Mitje Svigila je odprta v Jakopičevem paviljonu vsak dan od devete ure dopoldne do šeste ure zvečer. Razstava je že na otvoritvi vzbudila mnogo zanimanja in priznanja. Paviljon je ves čas toplo kurjen.

I Z Abrahamom se je srečal preteklo soboto g. Valentin Tominec, ki ga vsi poznajo pod imenom »Tine pekovec«. Pred 34 leti je prišel iz Šmihela pri Postojni, kjer mu je tekla zibelka, na Vič k svoji sestri, kjer se je izučil pekoveške obrti. Po smrti svojega svaka in mojstra pred 24 leti, kateremu je sledila že nekaj let tudi njegova žena, je Tine glavna opora pri Drobilnovih. Vestno in pridno vodi kot mojster s svojo nečakinjo Albino pekovo obrt. Vsi prijatelji in znanci mu k 50-letnici iskreno čestitajo z željo, da bi ga Bog ohranil še dolgo vrsto let čilega in zdravega.

I Zaradi podpora družinam oseb, ki so poklicane v vojaško službo, prihajajo na magistrat preplašene žene in sprašujejo, če je odbor za te podpore res razpuščen in zato ne bodo več dobivale podpor. Takoj moramo vse prestrašene potolažiti, da odsek mestnega zaščitnega urada za te podpore še vedno posluje in bo zato tudi še izplačana sleherna upravičena podpora na utemeljeno prošnjo. Ko so namreč te dni dnevnik po-

ročali o dnevnem redu zadnje seje mestnega sveta, so omenili tudi ukinitve odbora za podpore družinam oseb, poklicanih na orožne vaje. Res je ta mestni odbor mestni svet na zadnji seji ukinil, ker sedaj posluje državni odbor za podpore, ki je bil ustanovljen po uredbi o teh podporah z dne 4. oktobra 1939. Ta državni odbor je prevzel naloge ukinjenega mestnega odbora in seveda še vedno posluje ter še vedno tudi deli podpore ter jih nakazuje, a na mestnem poglavarstvu v odseku za podpore, soba št. 49 (II. nadst.), hiša št. 2 na Mestnem trgu sprejemajo prošnje.

I Dekliški krožek Trnovo. Opozarjamo vse naše gospe in gospodične na začetek zdravstvenega tečaja ob 8 v Prosvetnem domu. Tečaj je brezplačen. — Odbor.

I Vpisovanje v tečaj za mlade matere in odraslo ženstvo v zavodu za zaščito otrok (Dom kraljice Marije) je vsak delavnik dopoldne (tudi telefonično na št. 44-72). Tečaj bo ob torkih in petkih od pol 5 do 6 popoldne. Pričetek tečaja dne 27. februarja t. l. ob 5 popoldne. Večerni tečaj bo vsak ponedeljek in sredo od 8 do 9.30. Vsak tečaj traja 12 ur in je brezplačen. Pričetek večernega tečaja dne 28. febr. 1940 ob 8 zvečer.

I Huda nesreča mladega smučarja. V nedeljo popoldne se je zbralo v Zgornji Šiški na podaljšku Šišenskega hriba pri tako imenovanem Galetovem barijeru precej mladine, ki je preizkušala svojo sposobnost na smučeh. Med njimi je bil tudi 15-letni dijak Gorazd Borut, sin poslovoje v prodajalni maslene elektrarne. Borut, ki je precej dober smučar, se je spustil na zelo nevarnem mestu s Šišenskega hriba v dolino. Vozil je med drevesi in grmiči, ki se jih je sprva spretno izogibal, potem pa se mu je nekaj zataknilo med smučke, najbrže kakšna korenina, in fantič je priletel z glavo v najbližje drevo ter

MARIBOR

m Polovična voznina v Mariboru. Ob priliki državnega prvenstva v smučski štafeti 4 × 10 km je direkcija državnih železnic dovolila vsem udeležencem 50 odstotni popust na železnici. Na vstopni postaji je treba kupiti poleg voznega listka še obrazec K 13.

m Umrl je upokojeni železniški uradnik g. Karel Persche v starosti 72 let. Pogreb blagoga pokojnika bo v sredo ob pol štiri iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče na Pobrežju. Naj počiva v miru! Zaljubljen naš iskreno sožalje!

m Gostovanje Mrakovega gledališča v Mariboru. Predprodaja vstopnic za Mrakovo tragedijo »Stari Rimljani« je še danes, torek, pri »Putniku«, od sržde dalje pa pri gledališki blagajni. Naj nihče ne zamudi tega zanimivega večera v četrtek, 15. t. m.

m Zdrušno predavanje. V torek, dne 13. t. m. bo v ljudski univerzi predaval prof. Lj. Bizjak o temi »Zdrušništvo in socialno vprašanje«.

m Ljudski oder. Drevo bo na odru bralna vaja in razdelitev vlog za »Izgubljenega sinca«.

m Enodnevni tečaj o trsnici rezi v vinogradu se bo vršil na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru v soboto, dne 24. februarja. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen in bo trajal od 8 do 12 in od 14 do 18. Za hrano skrbet tečajniki sami.

m Združenje zidarskih mojstrov v Mariboru poziva vse zidarske pomočnike, ki imajo pri združenju shranjene svoje stare delavske knjižice, da jih zamenjajo in dvignejo do 25. februarja v združni pisarni.

otroški zdravnik Dr. Luka Bežič
zopet redno ordin. ra
Turnograjska 4/I. Tel. 38-39

m Zetev smrti. V splošni bolnišnici so umrli: 32 letna žena Zagarja Helena Rabič, 52 letni delavec Peter Paulič in Elizabeta Drevenshek, zasobnica, 62 let stara. V Linhartovi ulici 16 je umrl v starosti 71 let upokojeni postajenačelnik Karel Peršič, v isti ulici št. 21 pa je umrl Ivan Schwarzer, 86 letni upokojeni železničar. Naj v miru počivajo, sorodnikom naše sožalje!

m Nesrečna smrt mladega fanta pod snegom. V pohorskih hribih nad Ribnico se je zgodil tragičen primer, ki je zahteval življenje 7 letnega Jbžefa Lebedeva. Fantek se je igral pred hišo. Naenkrat pa je izginil in vse klicanje in iskanje je bilo zaman. Mislili so zato, da je odšel k bližnjemu sosedu, od koder ga zvečer niso pustili domov. Ko ga tudi drugi dan še ni bilo, se je oče zopet podal na iskanje. Sumljiv se mu je zdel velik kup snega, ki se je sesul s strehe gosposkarskega poslopja. Obšla ga je huda slutnja. Začel je odkopavati sneg in pod njim res našel mrtvega sinčka. V trenutku, ko se je fant podil okoli poslopja, se je raz streho usipal težak južni sneg in pod svojo težo pokopal mlado življenje. Da je bil sneg suh, bi se bil fantek snežne odeje še kako rešil, težji mokrega, južnega snega pa ni bil kos.

m Smrtina žrtev nesreče v tovarni. Pred dnevi se je v tovarni usnja v Marenbergu hudo ponesrečil delavec Peter Paulič. Zgabil ga je transmisija, ki je bila v polnem teku ter ga z vso silo vrgla nekaj metrov daleč na tla. S hudimi notranjimi poškodbami so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je sedaj umrl. Preiskava je ugotovila, da se je Paulič ponesrečil zaradi lastne ne previdnosti.

m Denar so hoteli ponarejati. Poljičanski orožniki so pri posestniku Pušniku v Statenbergu prijeli sumljivega moškega, o katerem se je izkazalo, da je radi ponarejanja denarja že večkrat kaznovan Anton Orešnik iz Podčetrčka. V hiši so napravili preiskavo. Našli so dva lesena modela za vlivanje 20 dinarskih in 13 kosov posebne kovinske zlitine, ki bi se naj uporabljala za izdelovanje kovancev. Ponarejenega denarja niso našli. Pri zaslišanju je Pušnik priznal,

obležal nezavesten. Priskočili so ljudje in ga prenesli v najbližjo hišo, kjer so mu nudili prvo pomoč. Potem pa so ga reševalci prepeljali v bolnišnico. Fant ima zlomljeno nogo in je nevarno potolčen po vsem životu in zlasti po glavi.

I Vojni dobrovoljci so zborovali v nedeljo dopoldne v prostorih Združenja inženirjev v Kasini. Na zborovanju so bili med zastopniki polkovnik Zivanovič kot zastopnik divizionarja, polk. v p. Andrejka kot zastopnik ljubljanskega župana in kot predsednik Legije koroških borcev, zastopnik bana ban. sv. Poklukar, dalje zastopniki rezervnih častnikov, invalidov, podčastnikov in bivših mornarjev. Z zborovanja je bila z velikim navdušenjem odposlana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. ter pozdravni brzojavki vojnemu ministru arm. generalu Nedelcu ter Zvezi vojnih prostovoljcev v Belgradu. Predsednik g. Jeras je nato poročal o stanju prostovoljskega gibanja in je zlasti poudarjal enotnost vseh članov v pogledu državne obrambe. Vsa poročila uprave so bila sprejeta z odobravanjem. Predsednik odbora za postavitve spomenika pokojnemu kralju Aleksandru dr. Hebein je poročal o lepem napredku te akcije ter je izrazil upanje, da bo spomenik že letos na Vidov dan odkrit. Zborovalci so nato na predlog nadzornega odbora izrekli doseganju odboru razrešnico s pohvalo, nakar je bil z vzklikom ponovno izvoljen doseganju odbor s predsednikom Jerascem na čelu. Zborovalci so nato sprejeli še več predlogov, katerih izvedba naj pospeši, da bodo prostovoljci čimprej dobili obljubljene olajšave in da se jim bodo v celoti priznale njihove pravice.

I Ponesrečenci v bolnišnici. V nedeljo zvečer so se nekje v Trnovem stegli fantje. V pretepu je nekdo oklal z nožem 32-letnega eteklarskega pomočnika E., ki je dobil nevarne poškodbe po glavi in levi roki. — 30-letno prevzorniko ženo Jožefo Trčkovo je konj nevarno brcnil v nogo. — Trgovcu in gostilničarju Karlu Žitniku je v Šiški padla s strehe opeka na glavo in ga precej poškodovala. Vse omenjene ponesrečence so prepeljali v bolnišnico.

da je modele izdelal sam. Ker pa se mu niso povsem posrečili, je na pomoč poklical Orešnika, za katerega je vedel, da je večak v ponarejanju denarja, saj je radi tega bil že večkrat kaznovan.

Zeiss očala

samo pri

Dipl. optik E. PETELN
Maribor, Grajski trg 7

m Bedasto in hudobno. V Mariboru so zopet na delu ljudje, ki iz neumnosti ali hudobije trojijo nesmiselne vesti. Tako so se sedaj po Mariboru razširile govorice, da nameravajo vse bankove žigosati in ob tej priliki odtegniti 30%. Oblast bo morala z vso strogostjo nastopiti, da onemogoči delo takim razširjevalcem alarmantnih vesti. Pa tudi zasebniki morajo pri tem bolj sodelovati in vsakega, ki bi širil take in slične vesti, prijaviti oblasti, ki bo že vedela z njim ravnati tako, kakor zasluži.

Gledališče

Torek, 13. februarja: Zaprt.

Sreda, 14. februarja, ob 20: »Cigan baron.« Gostovanje v Celju.

Najnovejša poročila

Proslava radikalnega praznika v Belgradu

Važne izjave predsednika vlade g. Cvetkoviča

Belgrad, 12. febr. m. Predsednik vlade g. Cvetković je prišel nocoj ob 21 najprej na zabavo JRZ v prostore glavnega odbora stranke v Decanski ulici. Pri prihodu so ga pozdravili v Belgradu se nahajajoči člani glavnega odbora in vsi člani mestnega odbora. Predsednik vlade in stranke g. Cvetković je zatem obšel vse prostore, kjer je bil povsod navdušeno pozdravljen. V prostorih glavnega odbora stranke se je predsednik g. Cvetković zadržal dobre pol ure, nakar je odšel v Zanatski dom, kjer je bila v vseh prostorih zabava pristašev JRZ. V Zanatskem domu je predsednik g. Cvetkoviča pozdravil prvi predsednik mestnega odbora lekarnar Jevremović. Za pozdrav g. Jevremoviča se je g. Cvetković zahvalil z daljšim govorom, v katerem je med drugim poudaril svoje veselje, da vidi na obeh mestih zbranih tako veliko število pristašev JRZ. V nadaljnjih svojih izjavah je predsednik Cvetković poudarjal, da so JRZ ustanovili najuglednejši prvaki treh velikih političnih strank. Tedaj so se v JRZ v ogromni večini združili tudi vsi radikali. Z ozirom na zlonamerne vesti, ki so se v zadnjem času pričele širiti, da se bo stranka razpustila, je

predsednik g. Cvetković v svojem govoru poudarjal, da stranka s svojim programom in s svojimi deli, stranka, ki jo je ljudstvo sprejelo, sploh ne more misliti na kako svojo likvidacijo. Stori bo pa vse in tudi iskreno želi, da se vsi radikali, ki so bili ob ustanovitvi stranke združeni v njej, da se vsi ti radikali zberejo v močni stranki.

Zatem je v nadaljnjih svojih izjavah predsednik g. Cvetković ponovno poudarjal vse tiste misli, ki jih je že izrekel v svojem znanem niškem govoru na sestanku banovinskega odbora JRZ za moravsko banovino. Izvajanja predsednika g. Cvetkoviča je številna množica sprejela z zelo velikim navdušenjem in odobravanjem. Predsednik g. Cvetković je nato v spremstvu gradbenega ministra dr. M. Kreka odšel v dvorano Zanatskega doma, kjer je začel zabavo pristašev JRZ, ki so bili zbrani, z radikalnim kolom. Nato je obšel vse prostore Zanatskega doma in se zadržal deli časa v razgovoru s člani stranke. Gospod predsednik je po daljšem času zapustil Zanatski dom in se odpeljal na proslavo pristašev JRZ v Novi Sad.

Viljem Kunst na Rakeku, Alojz Jenko v Ormožu, Drago Dimin v Kamniku, Franjo Igler v Mežici, Lado Bertonec v Mariboru, Gotard Rot, upravitelj mešč. šole v St. Vidu n. Ljublj. — V VI. skupino je prevedena Vida Pogačnik v Kranju.

Belgrad, 12. februarja. AA. Z ukazom kr. namestnikov in na predlog prometnega ministra so bili premeščeni: Za višjega svetnika pri računovodstvu ljubljanske direkcije Julij Bučar, doslej v splošnem oddelku ljubljanske direkcije, za svetnika 4-II pri osmi sekciji za vzdrževanje proge Maribor-Studenec je postavljen inž. Viktor Hladnik, doslej na Jesenicah.

Belgrad, 12. febr. m. Finančni minister dr. Šutej je dopoldne sprejel v svojem kabinetu delegacijo trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic iz vse države. Ob tej priliki so mu zastopniki vseh zbornic izročili spomenico, ki je bila z ozirom na novo davčno zakonodajo sprejeta na zborovanju v Ljubljani.

Ban dr. Šubašič pri knezu namestniku Pavlu

Belgrad, 12. febr. AA. Danes je bil sprejet v adijenco pri Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu ban banovine Hrvatske dr. Iv. Šubašič, ki je ostal na kosilu na dvoru.

Kairo, 12. febr. AA. Havas. Kraljica Farida pričakuje za konec marca vesel dogodek.

Pariz, 12. febr. AA. Havas. Iz Quipera javljajo, da so tamkajšnji ribiči ujeli 24 m dolgega kita.

Pod pariškimi mostovi

Jean Pierre Aumont, Michel Simon Samo se danes ob 16, 19 in 21

Muzikalna komedija, pri kateri se gledalci od srca nasmejejo in prijetno zabavajo

Čardaš-Kavalirji

KINO UNION, tel. 22-21 — Ob 16., 19. in 21. uri

V gl. vlogi kot stasit huzarski oficir, galanten kavalir: **Gustav Fröhlich** — nadalje Camilla Horn, Tibor Halmai in Huszar Puffy

PLES NA DVORCU

Samo se danes!

Sijajna italijanska komedija, ki vsakomur izredno dobro ugaia. — Balet milanske seve Dodatek: **Poslednja moda v tehnokoloru** KINO MATICA tel. 21-24 Ob 16, 19 in 21. uri

Odlično francosko film. delo, ganljivo vsebine in vedrega razpoloženja. Film globoko ljubni in vernega prijateljstva

KINO SLOGA, telefon 27-30

KULTURNI OBZORNIK

France Veber: Vprašanje stvarnosti

Med svoje prve publikacije je kot prvo izvirno znanstveno delo sprejela slovenska Akademija znanosti in umetnosti obsežno in temeljito delo našega filozofa Franceta Vebera, s katerim je že v svojem prvem letu v polni meri opravičila svoj obstoj, obenem pa omogočila popularizacijo Vebrovega znanstvenega raziskovanja na področju filozofije — kar bi privatna inicijativa naših založnikov le težko zmogla — ne le pri nas, temveč tudi v svetu. In v resnici bo moralo to najnovejšo Vebrovo delo vzbuditi pozornost tudi izven meja naše domovine.

Vprašanje stvarnosti, ki ga avtor v tej knjigi obravnava, je eno temeljnih filozofskih vprašanj, ki ga je filozofija vseh dob sicer že reševala in tudi tako ali drugače rešila, vendar ga je v tej obliki postavil in rešil prvi v zgodovini filozofije filozof Slovenec. Delitev sveta in življenja v stvarno in fenomenalno polovico, ki se mu izlušči na podlagi temeljnih in podrobnih psiholoških analiz najelemeментарnejšega doživljanja, čutenja, je sicer zastopala mnogo velikih filozofov realistične smeri, toda pot, ki jo je ubral Veber in na podlagi katere mu svet in življenje razpadeta v omenjeni dve polovici, je — kot avtor tudi sam ugotavlja — povsem nova.

Svoje znanstveno delo je Veber pričel na naši univerzi kot Meinongov učenec in torej kot zastopnik predmetne teorije, filozofske metode, ki je po svoje sicer tudi zelo obogatila filozofsko znanost, pa je kot metoda izvenstvarnega proučevanja vseh danosti ostala vprava za vprašanja stvarnosti elepa. Plod novih raziskovanj, ki jih je Veber že kmalu usmeril v novo smer, smer raziskovanj stvarnosti oziroma psihološke poti do stvarnosti, so že njegova »Filozofija« in nekatera poglavja »Knjige o Bogu«, v katerih je že mogel izklesati ono načelno delitev vesolja, še bolj pa njegovo najnovejše delo, ki ga je posvetil izključno vprašanju stvarnosti.

Težišče vsega dela je v vprašanju psihološke poti do stvarnosti. Po uvodnih mislih, v katerih najprej opredeli opazovanja in analizo, pri čemer je z ozirom na namen celotnega dela poudarek na prvem, in kritične pretrse razne poslednje teorije stvarnosti, prične s podrobno analizo opazovanja in sicer analizo najosnovnejšega doživljanja, čutenja, ki ima — kot se izkaže — še dve smeri, zadevalno in predčenovalno. Pri tem je poudariti, da se avtor naslanja zgolj na izkuštevna dejstva in se skrbno izogiba vsake spekulacije, kar sam večkrat poudarja in je hotel bržkone poudariti tudi s podnaslovom knjige. Analizi zadevanja in predčevanja je posvečeno vse prvo poglavje, ki pomenja kot celota zase odlično delo na področju psihologije zlasti z ozirom na povsem nove vidike, ki jih psihologija doslej ni poznala ali vsaj ne upoštevala. Vebro-psihologu pač nihče ne bo mogel odrekati mesta, ki mu med psi-

hologi svetovnega slovesa pripada. Sicer bo ta ali oni v podrobnostih, ki zadevajo n. pr. razna stopnjevanja, razvojne lestvice itd., morda drugačno naziranje, kar Veber sam dopušča, vendar to ne igra vloge z ozirom na načelne razlike v takem ali drugačnem poslovanju čutenja.

Prav tako temeljito kot prvo poglavje, pa še izvirnejši je drugi del knjige, ki obravnava opazovanje z vidika stvarnega in nazornega čuta, posebno stopnjevanje stvarnega in nazornega čuta ter razne vrste njegovega poslovanja. V tretjem delu pa avtor obrne pozornost sami stvarnosti, razmeji načelne vrste stvarnosti ter poda stopnjevalne posebnosti strukturnega sestava stvarnosti. V luči celotne zgradbe vseh danosti opredeli slednjič še metafiziko kot posebno filozofsko disciplino, v okviru katere prikaže nadizkusni izvor vsemu stvarnemu in fenomenalnemu, točko Boga.

Knjigi, ki prenese tudi najostrejšo objektivno kritiko, bo morala izreči tudi z ozirom na končne izsledke vsa naša javnost, v kolikor le bo kdo le skušal poglobiti v pisateljeva izvajanja. To je treba poudariti tem bolj, ker se je že ponovno primerilo, da so bila njegova dela odklonjena, to pa le zaradi zadnjih konsekvenc njegovih raziskovanj in hkrati ob popolnem nepoznavanju njegovih raziskovanj samih. Res pa je, da zahteva proučevanje tako obširnega dela, kot je vprava zadnje, mnogo potrpežljivosti, kar pa najde svoje polno zaščito sprčo bogastva knjige.

V slogovnem oziru je treba še pripomniti, da je delo pisano izredno življenjsko in živo, kar je vsakomur odlika za — filozofsko delo. Brez škode pa bi avtor lahko opustil neprestano ponavljanja in kopičenje izrazov z istim pomenom, kar bi silno olajšalo čitanje. Po drugi strani pa prav lepo vzdržujejo tok misli kratki povzetki koncem odlomkov. Tehnično pa bi se odlomki s pridom dali razdeliti še v odstavke.

Zaključnim mislim sledi 34 strani opomb, ki po večini zelo pomagajo k globljemu razumevanju teksta. Kot znanstveno delo ima knjiga še neobhodni, 48 strani obsegaajo povzetek v nemščini ter stvarno in imensko kazalo.

Opomba uredništva. K izidu te važne filozofske knjige, ki bo gotovo vzbujala velik odmev v inozemstvu, bi samo želeli, da bi naša Akademija dobivala sloves v svetu pod svojim slovenskim imenom in ne pod imenom »Akademie der Wissenschaften und Künste in Ljubljana«, kakor stoji tu v nemškem resuméju ter smo mnenja, da bi tudi pisatelj lahko šel v svet pod slovenskim imenom France Veber in ne Franz Weber. Toliko se nam zdi ob tej priliki potrebno poudariti.

Zaroke in poroke

V našem listu smo že obravnavali letošnje knjige, ki jih je poslala v svet goriška založba »Sigma«, namreč »Pratiko za l. 1940«, otroško knjižico »Deca-raj«, kjer so pesmice prirejene za otroške igre, ter Brevko gozdno povestico o medvedih pod naslovom »Plešimo«. Sedaj pa se je tem trem knjižicam pridružila še četrta »Zaroke in poroke«, ki ima na notranji strani večji in jesnejši naslov: »Zaroka in poroka, mnogo smeha, malo jake« ter moto:

Strma in trnjeva v zakon je pot,
koliko v njem je nadlog in dobit,
mnogo pa sam le napravi si muk;
o tem-le zgovorno ta knjiga ti pravi,
kar naj ti bo v koristen pouk,
nekaj pa služi koristni zabavi.

Iz nemščine podomačil Franc Premrl. Škoda, da ni naznačen nemški avtor teh črtic, kajti pisane so s pravim pripovednim zamahom v slogu nemških »Dorfgeschichten«, v smislu vaške anekdote, robate a sočne, ter vedno z moralnim jedrom in vzgojnim spodbudom. Tu je na 110 straneh zbranih 14 takih zgodb, kjer opisuje neznani pisatelj najprej snubljenje poštenih kmečkih fantov. Kot se zagre, potem okornih gorjanskih snubcev, starih samcev te žave pri izbiro nevest, ko sami padejo v past; anekdote pri oklicih, muhaste ženitvanjske domisleke hudomušnega Zvitorepka. To bi bile črtice: Na snubitev, Prisiljena ženitev, Snubač v pasti, Ženin na dražbi ter Oklice, pa tudi Korajžo je treba imeti. Nato pa slede zakonski prepripi ter zgodbe, kjer mož spreobrne srbito ženo, ali pa narobe, kjer žena ozdravi pijanega moža in zapravljenca; kako dobi mož nazaj izgubljenega ženo in kako se mož zastrupic, da je potem ozdravljen. Tudi potegavščino za prvi april je spravil v medene mesece mladih zakoncev. Konča pa s storijo, ko skleneta pogodbo zakonca, pustiti vsakemu svoje posebno veselje: žena možu pipo, mož pa nji kavo. To so zgodbe: Zgubljena žena, Učinkovito zdravilo. Kdo je gospodar, April v medenih tednih, Potrpežljiv možiček ter Pogodba.

Kakor so te vaše zgodbe zavestno vzgojne, tako so tudi zanimivo napisane in krepko povedane ter niso nikakor diletanške, kakor bi kdo misli, da tudi ne segajo v visoko umetnost. Hočejo biti samo navihana anekdota z zdravim jedrom, tudi če marsikje pade iz do-

brega takta ter dobi »ozdravitev« zakonca bolj grobe obrise. Kar pa je pri teh zgodbah največ vredno, je sočna podomačitev, pravi kmečki jezik in slog, da so te anonimne povestice čisto slovenske, naše in nikjer ne čutiš tuje predloge. Ta podomačitev se je Fr. Premrl izredno posrečila ter bo knjižica gotovo po podležkih družinskih naletela na lep odmev in bo zelo, zelo brana. In zato je založba »Sigma« prav izbrala te anekdote, če hoče prodreti v najširše plasti, kamor meri tudi s svojo »Pratiko«.

V Beogradu je izšla razprava Borislava Radokovića »Političke prilike u Srbia od doseljenja na Balkansko poluotrovo do kraja X. veka« na 143 str.

Mladika št. 2 prinaša nadaljevanje Jalmove povesti »Trop brez zvoncev«, in sicer poglavje »Nadležni klateži«. Kot druga povest je priobčena Zgodba Franceta Lipnika ki jo je napisal Jože Dular, ki prav tako kot v pesmi tudi v prozi sega po otipljivi stvarni epiki. Tu je prikazan razdor med očetom in sinom, ko gre za to, ali ostane sin na kmečki zemlji kot kmet ali gre med delavce v proletarijat. Nesreča pri »stavki izmodri tudi sina, da se zopet naseli mir v kmečko hišo. Emilijan Ceve je napisal čustveno literarno črtico v spomin na pot z dekletom k cerkvi sv. Gregorija; Milica Prisojnik pa nadaljuje svojo božično zgodbo o Betlehemske pastirjih. Dve pesmi je napisal Leopold Stanek: Novo leto v gorah in Moji materi, ki je nekaj pendant pesmi Moj oče v Domu in svetu. Znani poznavalec slovaških razmer in krajev profesor Viktor Smolej je začel priobčevati opise slovaških mest. Pisatelj Ivan Zorc pa nadaljuje jedrnat opis svojega življenja v povesti Gosposki hlapec, kjer opisuje svoje čakanje na službo v poglavju Brezposelnost. Dr. Roman Savnik opisuje Finsko v rubriki Pisano polje; P. Kunaver: Tikov les, Mak se spominja svetniškega škofa dr. Gnidovalca ob obletnici njegove smrti, Maks Miklavčič piše misli ob Sovetovih »Starih Grkih«, ki resnično zaslužijo največjo pohvalo kot samostojno slovensko gledanje na antično grško kulturo in politično življenje. V oddelku Nove knjige so ocenjene letošnje Mohorjeve knjige ter tudi druge, ki so izšle v zadnjem času. Druge rubrike so prav tako polne kot navadno. Omenjamo samo Plestnjakov spomin na materino oceno Prešernovih poezij itd. Ta številka prikazuje delo mladega, a enega najboljših naših slikarjev, Staneta Miheliča, ki je z uspehom razstavljal v Ptuj in v Ljubljani.

O priliki obletnice ustanovitve fašistične milice je bila v Rimu velika parada miličnih zvez vprilo Mussolinija. Na sliki so fašistični mušketirji, ki so Mussolinijeva garda, pri izmenjavanju straže pred palačo Venezia v Rimu

2000 let stari portreti v italijanskem muzeju

Mussolini je nedavno poslal italijanskemu narodnemu muzeju v Neaplju dragoceno zbirko slik. To so fragmenti iz poznogrške dobe, ki so bili več let zasebna last in jih je zdaj zbral znan staroslovec. Teh sedem portretov, ki je preživelo več kot dva tisoč let, je nastalo kakih tri sto let pred slikarji v Pompejih.

Spreobrnjenje znane pisateljice

Kakor poročajo iz Pariza, je znana pisateljica gospa Pianses Purkinson Keyes, soproga bivšega guvernerja iz New Hampshire, prestopila v katoliško vero. Pisateljica Purkinson Keyes je bila pred 16 leti pri slovesnosti, ko je bila sv. Terezija od Deteta Jezusa prišeta med svetnike, in je

kasneje napisala življenjepis »Male svetnice«. Pri oltarju, ki je posvečen sv. Mali Tereziji, je nedavno prejela svoje prvo sv. obhajilo.

Pretresljiva slovesnost na fronti

Kakor poročajo pariški listi, je bila pred nekaj dnevi na bojišču pretresljiva verska slovesnost, pri čemer sta dva vojaka za nekaj ur slekla svojo vojaško suknjo in se oblekla v meniško haljo sv. Dominika. Vojak pehote frater Edmond Barthez iz dominikanskega reda je opravil večne obljube v roke vojaškega kurata patra Rafaela Bernarda, ki je prior dominikanskega samostana v Bordeauxu. Po slovesnosti so mlademu redovniku čestitali njegovi vojaški predstojniki in tovariši-vojaki.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Zimski športniki so imeli zadnjo nedeljo zopet glavno besedo. Velike smučarske prireditve so bile v Dovjem-Mojstrani, kjer je imela Zveza fantovskih odsekov svoje tretje smuške tekme v klasični kombinaciji, samostojnih skokih ter v štafeti in kjer je imela Jugoslovanska zimskošportna zveza tek na 30 km. Akademiki so pa imeli svojo alpsko kombinacijo na Črnem vrhu, letni športniki plavalci in lahkootletci so pa zborovali za zeleno mizo. Posamezne tekme so takole izpadle:

ZFO

Smučarske tekme ZFO

Prvi razred:

1. Lichtenegger Ferdo (Dovje) 1:24.50 s 160 točkami. 2. Kajžar Franc (Rateče-Planica) 1:25.30 s 150 točkami. 3. Kordež Matevž (Kropa) 1:27 s 148 točkami.

Drugi razred:

1. Arh Alojzij (Boh. Bistrica) 1:30.10 s 141 točkami. 2. Gmeiner Ivan (Koroška Bela) 1:38.9 s 116 točkami. 3. Janša Josip (Radovljica) 1:55.38 s 66 točkami.

ŠTAFETE 4 × 10 km

1. Triglavsko okrožje (prvo moštvo). 2. Zavrsko okrožje. 3. Triglavsko okrožje (drugo moštvo).

TEK MLADINE

Mladci (tek na 4 km): 1. Lichtenegger (Dovje) 18:39. 2. Paulus Karel (Dovje) 21:39. 3. Milovnik Boštjan (Dovje) 23:26.

Naraščaj (tek na 2 km): 1. Jančar Franc 11:30. 2. Lichtenegger ml. 13:55. 3. Hlebanja (vsi Dovje) 14:30.

KLASIČNA KOMBINACIJA

1. Lichtenegger Ferdo (Dovje) 295 točk. 2. Dekleva Milan (Ljubljana-Siška) 272.2. 3. Kordež Matevž (Kropa) 271.5.

SAMOSTOJNI SKOKI

Prvi razred:

1. Lichtenegger Ferdo (20, 21.5 metra) 136.6. 2. Dekleva Milan (22, 21.5 m) 135.2. 3. Finžgar Rudi (Kropa) (22.5, 21.5 m) 131.2.

Drugi razred:

1. Kavčič Filip (Kropa). (20, 21.5 metra) 133. 2. Janežič Milan (Kranj) (20, 20 m) 129.5. 3. Jerman Franc (Ljubljana-St. Peter) (13, 16.5 metra) 124.5 točke.

Smučarske tekme Krekovega F. okrožja

priredi v nedeljo, dne 18. februarja 1940 v Škofji Loki tekme v smuku in slalomu za okrožno prvenstvo članov in mladcev za leto 1940. Spored: Ob pol 9 uri dopoldne sv. maša za vse tekmovalce v župni cerkvi. Po sv. maši zbiranje štartnih števil v Društvenem domu. Nato odhod na tekmovalno progo za smuk, katere štart je na vrhu Mrtnogove planine. Proga je dolga 1.200 m, ima 250 m višinske razlike in je štarta popolnoma vidna. Zato omogoča tekmovalce tudi onim smučarjem, ki je doslej še ne poznajo. Po končanem smuku odhod v mesto na kosilo. Ob 2 popoldne zbirališče pred Društvenim domom in odhod na tekmovalno progo za slalom. Proga je podobna oni za smuk in je tudi zelo pregledna. Štart je na vrhu Stena. Po tekmovalnem skupnem odhodu v Društveni dom, kjer počakajo tekmovalci ob toplem čaju in vesele zabavi na razglasitve rezultatov in razdelitev nagrad. V konkurenci tekmujejo vsi člani našega okrožja, ki plačajo prijavnino 3 din. Najboljši vozač prejme pokal Krekovega okrožja, ostali pa diplome. Izven konkurence pa tekmujejo člani sosednjih okrožij, ki plačajo prijavnino 5 din. Prvi trije prejemajo diplome. Rok za prijave je do 17. februarja 1940. Tekme se vrše nepreklicno.

Medkluške skakalne tekme

na Koroški Beli, dne 11. februarja.
Seniorji: 1. Pribošek Franc, SKI, 146.7 točk (23.5,24). 2. Kavalar Vinko, SKI, 133.8 (20.5,21).

3. Gradišnik Fedor, SPD, Celje, 132 (20.5,20).
- Juniorji: 1. Mežik Janko, SKI, 147.2 (23.23,5).
2. Bukovnik Leon, Bratstvo, 143.1 (21.5,22.5).
3. Poldar Janez, D. Mojstrana, 141.6 (22.5,21.5).
- Mladina: 1. Dolinar Albin, SKI, 136.7 (21.5,22).
2. Urbas Kondi, Bratstvo, 134.9 (21.21), 3. Rožič Jože, SKI, 132.1 (20,20.5).

Državno prvenstvo v teku na 30 km

1. Knific Jože (Bratstvo) 2:6.24.
2. Petrič Anton (Ilirija) 2:8.4.
3. Klančnik Alojz (Dovje) 2:15.46.
4. Pogačnik Tone (Bratstvo) 2:18.29.
5. Rössner (Nemčija) 2:19.27.
6. Kritzer Albrecht (Nemčija) 2:19.51.
7. Istinič Rado (Ilirija) 2:19.57.
8. Russ K. (Nemčija) 2:21.50.
9. Kapus Jože (Ljubljana) 2:22.9.
10. Rožič Andrej (Ilirija) 2:22.30.

ASK-ove tekme na Črnem vrhu

Smuk: 1. Herle Fr. 2:3. 2. Hafner Ivan 2:58.8. 3. Zmitek Zane 2:15.8. 4. Končan Oskar 3:17.6.
Slalom: 1. Herle Franci 2:26.7. 2. Končan Oskar 3:02.3. 3. Hafner Ivan 3:06.6.
Alpska kombinacija: 1. Herle Franci 238.02. 2. Hafner Ivan 290.76. 3. Končan Oskar 306.98.
Ker so se v okviru klubskih tekem vršile tudi medkluške, navajamo naslednje rezultate:
Smuk: 1. Bertoneelj Jože, ASK Gorenjec, 2:4.5. 2. Micelli Marjan, SK Bratstvo, 2:7.5. 3. Ravnikar Rado, ASK Gorenjec, 2:13.6.
Slalom: 1. Bertoneelj Jože, ASK Gorenjec, 2:02.0. 2. Znidar Emil, ASK Gorenjec, 2:03.6. 3. Bukvič Ivan, TK Skala, 2:14.5.
Alpska kombinacija: 1. Bertoneelj Jože, ASK Gorenjec, 197.7. 2. Micelli Marjan, SK Bratstvo, 209.1. 3. Ravnikar Rado, ASK Gorenjec, 216.22.

Slovenska plavalna in slovenska atletska zveza

V nedeljo smo imeli v Ljubljani dva občna zbor: slovenske plavalne in slovenske atletske zveze. Na obnem zboru plavalne zveze je šlo vse v najlepšem redu in je potekalo zborovanje v največji harmoniji, kar bo gotovo rodilo dobre sadove v tem športu. Nasprotno pa je bil občni zbor atletov izredno buren, ker delegatje niso bili zadovoljni z delovanjem dosedanje uprave. Na ta občni zbor se še povrnemo, ker bo morala ubrati slovenska lahka atletika povsem drugačno pot, če bomo hoteli doseči še kake uspehe.

Smuški skoki SK KAMNIKA

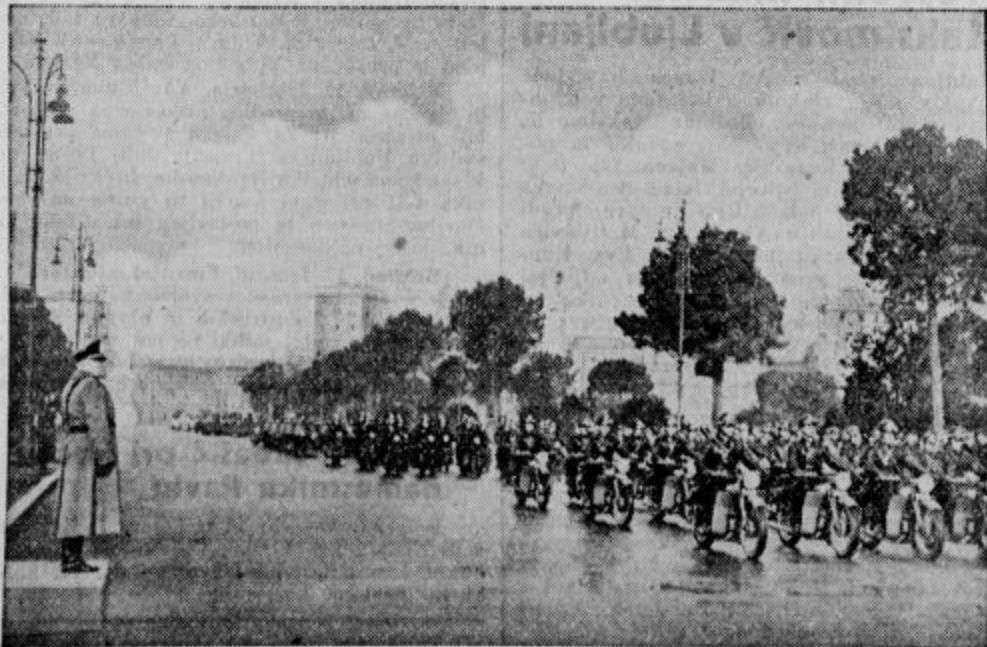
SK Kamnik priredi v nedeljo, 18. februarja ob pol 3 popoldne medkluške skakalne tekme, na katere vabi vse skakalce.

MEDKLUBSKA TEKMA V SMUKU

S. K. Ilirija priredi dne 18. februarja 1940 medkluško tekmo v smuku z mednarodno udeležbo in sicer na novo zgrajeni progi iz Mecevnovega vrha. Dolžina proge 3500 m, višinska razlika 580 m. Prijave treba poslati najkasneje do 17. februarja 1940 na S. K. Ilirija, Rateče-Planica. Štart ob 10, uri 30 min. Dostop na progo ob 100 m skakalnici. Proga za trening je dnevno odprta. Razglasitev rezultatov ob 12, uri v domu S. K. Ilirije. V mednarodni konkurenci dobijo prvo štiri plasirani častna darila. Najboljši jugoslov. tekmovalce dobi častno darilo. Letošnjo sezono se vrši klubsko prvenstvo v alpski kombinaciji in sicer v nedeljo, 18. t. m. dopoldne smuk, popoldne ob 15, uri slalom. Članom drugih klubov je nastop v slalom izven konkurence dovoljen.

Predavanje SPD se vrši ob 20 v »Bel dvoran« hotela Union na Miklošičevi cesti (ne v dvorani Delavske Zbornice) in sicer ob 20, uri zvečer. Predaval bo g. dr. Svetozar Ilšič o: Gori in človeku v gospodarskem pogledu. Predavanje bodo pojasnjevali številni diaprozitiv. Vstopnice so na razpolago pred predavalnico od 19.30 ure dalje. Planini, pridite v čim večjem številu na to zanimivo predavanje.

BSK — GRADJANSKI 1 : 0 (1 : 0)
ANGLIJA — FRANCIJA 1 : 1

Policijska parada v Rimu. Na sliki je Mussolini pri obhodu novega policijskega bataljona, ki je opremljen s strojnimi in oklopnimi avtomobili.